

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicacionis, Patrociniij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Exemplar VIII. In quo ostenditur, quomodo Catechetica aliqua dòctrina in Concione cum fructu explicari possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

natura; si igitur Christianus es, Christum Deum imitare; non
li vacuum ferre nomen atque inane, sed plenam tanti mensuram
vomini imple, imple, inquam, operibus nomine dignis.

Epilogus.

Agite ergo, Auditores, & quandoquidem simili cum San-
ctis tribus Magis gratiâ vos dignatus est Deus, simili quoque
modo gratos exhibere vos studete, sequimini promptè lucen-
tem hanc fidei stellam, certòque vobis persuadete, ab eâ quo-
dammodo repeti, dicique ad vos illud Christi: *Qui sequitur*
me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Joan. 22.
verè enim inveniet Christum, æternam sapientiam, atque ad-
eò experietur id, quod Proverb. 8. Salomon in illius persona
dixit: *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem in*
Domino, quam nobis omnibus per ejusdem servatoris nostri
merita concedere dignetur, Pater & Filius & Spiritus San-
ctus. Amen.

Exemplar Decimum.

In quo ostenditur quomodo catechetica aliqua doctrina
in concione cum fructu explicari possit.

Thema.

Quid ergo Baptizas, si tu non es Christus?

Scopus.

Declarandus usus aquæ lustralis, atque ad eam piè adhi-
bendam Auditores excitandi.

Syllogismus principalis.

Tunc merito frequenter & piè aqua lustralis est usurpanda,
quando varia tam anima, quam corpori commoda prestat;
atque prestat talia commoda, ergo frequenter & piè est usur-
panda.

EXORDIUM.

Vereor, ne dum paulò ante hanc Concionem aqua lustrali
de more à Sacerdote conspersi estis, etiam vos mente saltem
ad eundem dicatis: Quid tu Baptizas? cur nos hâc aquâ
Conspersis? quem fructum inde sperare possumus? huic er-
go Quæstioni in hac Concione tantò accuratius respondebo,
quan-

quantò pauciores sunt, qui noverunt æstimare aquæ lustralis, quæ dominicis diebus benedici solet, præstantiam. Dicam ergo primò de origine aquæ lustralis, & effectibus illius. Secundò corollaria aliquot subjungam, quæ propter causæ similitudinem etiam aliis ejusmodi rebus Benedictis seu sacramentalibus, ut vocant Theologi, facilè & cum fructu applicari possunt; cum ergo plurimum referat, ut ejusmodi rituum utilem piùmque usum bene addiscatis, & practice spero quoque, vos magna cum attentione & voluptate dicentem audituros.

Pars Prima.

Primam ergo partem quod attinet, sciendum, jam olim apud Ethnicos fuisse morem, ut, priusquam ad templum accesserent, aquâ se lavarent, judicantes, indignum esse, ut homines ad Deos locuturi accederent, nisi prius purificati; hinc etiam in veteri testamento & novo similis mos retentus est. In veteri quidem exod. cap. 30. singularis locus & vas constitutum est, in quo Aaron & Filii ejus ad altare accessuri se lavarent, sed & Populus num. 19. sæpe conspersus est, ut mundatus per ejusmodi aspersiones tantò dignius coram DEO comparere & Sacrificio precesque offerret. In novo verò testamento apud primos Christianos similem modum retentum testatur Sanctus Paulinus Nolanus Epist. 31. dum ait, fontem ante templum stetit, in quò ingressuri templum lavarent manus, & sic ad litteram servarent illud Sancti Pauli 1. Tim. 2. *Volo viros orare in omni loco levantés puras manus* &c. quia verò Deus magis optat, ut homines puro corde, quam corpore ad ipsum accedant, Ideo Sancta Mater nostra Ecclesia, sicut semper in perfectione crevit, ita meliores quoque Cæremonias introduxit; & ne antiquas consuetudines peccatis deleteret, in perfectiores mutavit. ideòque aquam lustralem per suos Sacerdotes Benedici iussit, quem morem deinde Alexander Anno Christi 132. ab universa Ecclesia observari præcepit, & id quidem duplicem ob causam. Primò ut homines, qui aqua se conspergunt, vel consperguntur, meminerint animam suam mundare, ut puriori cum conscientia Deum precentur, & sic tantò facilius impetrent quod petunt non enim aqua hæc habet vim per se delendi peccata, sed

vat tantum ad excitandam contritionem, per quam deinde peccata dimittantur; unde Ecclesia in asperione utitur his verbis Sancti Davidis Psalmo 50. *Asperges me, Domine, hyssopo, & mundabor, lavabis me, & super nivem dealbabor.* Item: *Miserere; mei Deus secundum magnam misericordiam tuam;* hæc ergo & similia verba quivis etiam Christianus, dum templum adit, & aqua lustrali se aspergit, sive, dum domo egreditur, sive noctu somnum capit, usurpare deberet, & magnum haud dubie fructum ex tanto usu reportaret. Secundo benedicitur hæc aqua, ut varia per illius pium usum Beneficia & favores hominibus conferantur, quæ quidem sunt duplicis classis; nam aliqua ad animam, & alia ad corpus referuntur; ad animam pertinent, quod Diabolus pellatur à nobis & nostris rebus, hunc enim in finem exorcismus seu adjuratio adhibetur in Benedictione hujus aquæ, quem effectum Sanctus Norbertus cum suis Monachis specialiter esse expertus; cum enim monasterium ædificare vellent, & integri exercitus Dæmonum impedire eos volentium apparent, mox aqua Benedicta & signo Crucis pulsæ sunt, ut in ipsius vita legitur. Simili modo Sanctus Anno Episcopus Coloniensis, cum in agone dæmonem vidisset, aspergillum petiit, & hostem aqua lustrali fugavit; imò Sanctus Macrobius obsessam Mulierem non alio modo à dæmone, quam per hanc aquam pro potu datam liberavit; Unde eadem aqua etiam à turpibus cogitationibus & phantasmatis sanat; si enim dæmonem à corpore arcere potest, quanto magis ab animo poterit? hinc aqua Benedicta miscetur sale Benedicto, ut sicut sal à putredine carnes defendit, ita etiam animum à Spirituali putredine turpium cogitationum tueatur. Tertio præparatur per pium hujus aquæ usum mens hominis, ut rectius orationem, divinæque alia mysteria peragat, & ideo in altarium & templorum Benedictione adhibetur hæc aqua, ut à locis talibus omne devotionis & orationis impedimentum excludatur; imò ob hanc ipsam causam solet aqua talis ad fores Ecclesiæ constitui, ut ejus usu Christiani se adversus dæmonis potestates & insidias defendant. Jam verò corporales effectus quod attinet, illi quoque ad tres revocari possunt classes. Prima classis est, quod magicæ artes à corporibus arceantur, vel certè infirmentur; sic anno 1609.

Pistor

Pistor à maleficio, quo panem pinsere prohibebatur, liberatus est, ut in Pædagogo Christiano parte 6. cap. 6. videre est; sic etiam Sanctus Hilarius Erhnicò, cujus equus incantatus fuerat, hanc aquam dedit, & veneficium depulit. Secundæ classis est, quòd morbos à corporibus dispellat; sic Sanctus Arnolphus quinque ægros solâ aquâ Benedictâ sanavit: Sancta Brigitta tribus cæcis per eandem aquam visum restituit; Sanctus Wilibaldus pestis tempore eam potandam dedit, & multos liberavit; sed & pecorum morbos fugavit, sic Pædagogus Christianus refert, quendam, cum multis equos in itinere amisisset, & ille, quo vehebatur, graviter ægrotaret, aquâ à Patribus Societatis acceptâ sibi & equo Medicinam tulisse; sic in Ancyra urbe cum pestis pecus absumeret, Theodorus aquâ hâc oblatâ, malum totum avertit. Tertiæ classis sunt. Quòd tempestates & noxia animalia pellat ab agris; sic S. Vincentius Fererius grandem tempestatem avertit, & serenitatem obrinuit. Idem locustas, quæ 14. diebus agros devastabant, ad unam omnes eadem aquâ occidit, insuperque fertilitatem impetravit; quod adhuc magis confirmat aliud exemplum quod anno 1603. in Æthiopia contigit, ubi Pater Petrus Paz Rusticis dividens aquam hanc omnes locustas fugavit, solis Hæreticorum agris, & uno ex Catholicis, quem mulier incredula non aspererat, vastatis uti idem Pædagogus refert. Hi sunt ergo effectus aquæ Benedictæ, quos omnes Ecclesia petit à DEO, dum in aquæ hujus Benedictione his verbis utitur: *Virtutis tuæ Benedictionem suscipio.*

Pars Secunda:

Atque ex hæctenus dictis aliquot corollaria deduco, &c. Primò quidem hinc deduco, quòd malè illi faciant, qui nescio ex quo contemptu aut negligentia omittunt aquam hanc domum portare, & usurpare; quid mirum si Diabolus, mali homines & varia infortunia ad tales domos accessum habeant? vult quidem, ô Auditores, vult Deus juvare, sed vult etiam media à se ordinata adhiberi, inter quæ non postrema est hæc aqua; aliter æstimavit hanc aquam mulier illa, de qua Pædagogns testatur, quòd in Insula Japoniæ sæpe ad quinquaginta vel Sexaginta passuum millia miserit, ut afferretur.

Secundum

Secundò deduco, quantam curam debeant habere Patres & Matres, ut eorum liberi, quando vel cubitum eunt, vel domo exeunt vel templum ingrediuntur, hanc aquam aspergantur, certè in vita Sancti Dominici legitur, quòd ipsa Beatissima Virgo noctu dormientes Fratres hanc aquam asperferit. Maximè verò in agone apud ægros perpetuò hanc aquam adesse deberet, eaque sæpius æger aspergi ne hostis infernalis accessum habeat.

Tertiò deduco, quàm graviter peccent, qui hanc aquam irreverenter tractant, vel omnino ad varias superstitiones abutuntur; grande profectò hoc peccatum est, ideo sæpe graviter punitum; rectius proin faciunt, qui pio affectu & reverentiâ ad cibos suos & Brutorum suorum parandos, ad lac & Butyrum coagulandum &c. utuntur; atque ne vobis deesse hanc aqua possit, scitote, sufficere ad hoc ut aqua Benedicta censeatur, si illi, quæ Benedicta est, misceatis aliam, modò plus de aqua Benedicta semper remaneat; addo quòd paucæ guttæ eundem effectum habeant, quàm multæ, cur ergo una vel altera mensura pro tota hebdomade non sufficiat?

Sed dicet forte non nemo, cur ergo multa pecora aut agri aut homines pereunt, vel damnum patiuntur, etiamsi aqua hanc Benedicta adhibita fuerit? Respondeo & Quæro, cur multi ægri moriuntur, licet medicinas sumant? nimirum Bona sunt hæc remedia, sed non infallibilia, quia ergo non scimus, an non in hoc vel illo casu profutura sint, hoc ipso adhibere ea debemus, quoties possumus, certi, aut speratum effectum Deum concessurum, aut id, quod magis nobis utile esse cognoverit. Addo tamen sæpe diffidentiam nostram in causa esse, quia cum modica fide & reverentiâ tales res Benedictas adhibemus.

Epilogus.

Ergo saltè deinceps clamemus cum Apostolis: *Domine, adauge nobis fidem*, quâ has & similes Cæremonias credamus; imaginemur, à Deo nobis ostendi fontem aquæ Benedictæ, & dici illud Isaiæ 15. *Haurietis aquas cum gaudio de fontibus salvatoris.* Clamate ergo cum muliere Samaritana Joan. 4. *Domine, da mihi hanc aquam*, imò ipsi haurite, & ita in templo, domo & aliis occasionibus erga vos & liberos ac pecora vestra, usurpate,

pare, ut fiat hæc aqua, hic quidem in salutem corporis anime
que, in altera autem vita fons aquæ salientis in vitam æter-
nam. Amen.

CAPUT II.

QUOMODO DE BEATISSIMA VIRGINIS
CONCIONES VARIÆ HABERI
POSSINT.

Variæ sunt occasiones, in quibus oportet Concionem de
hæc Sanctissima Cæli Regina institui, sed tres præcipue
quarum prima se in Festis ejus offert. Secunda in peregre-
nationibus ad templum aliquod miraculis celebre instituta
uti non rarò contingit. Tertia denique in Congregationibus,
Rosarii præcipue, quales plerumque in celebrioribus
paulò locis reperiuntur! pro singulis ergo his occasio-
nibus unam vel alteram Ideam in hoc capite proponam, simulque
conceptus aliquot subjungam, ad plures ejusmodi conciones
facili negotio habendas.

§. I.

De Concionibus in Festis Beatissimæ Virginis
Mariæ habendis.

Triplicis generis Conciones in Festis Beatissimæ Virginis
institui possunt, scilicet vel ad ipsum Festum accommodata
vel Beatissimæ Virginis excellentiam, potentiam, Charita-
tem erga homines, aliâque similia motiva ad ejus amorem et
licentia explicando; vel denique modum eam colendi, ve-
riâsque exercitationes ad eam pertinentes proponendo,
singulis Ideam seu exemplar in hoc paragrapho offe-
ram.

Exemplar Primum.

In quo ostenditur, quomodo Concio de Beatissima Virg-
ine Festo accommodata haberi queat.